

ÖNSÖZ

Pandemi sürecindeki sesler düşünülürken birçok insanın aklına gelen sessizlik olmaktadır. Açıkçası, pandemi ve karantina toplumsal ses algısını, duyduklarımız ve duyamadıklarımız şeklinde etkiledi. Her nasılsa daha derinden baktığımızda ses her zaman kamusal ve özel alanda varlık bulmuştur. Akustik çevremizi algılama şeklimiz, genellikle büyüdüğümüz ve içinde yaşadığımız kültürel bağlarla şekillenmektedir. Sesler ve sestten aldığımız bilgi ya bir arka plan ya da eşlik eden bir element olmaktadır. Görmenin baskınlığının, diğer 'ilkel' duyuların aksine 'daha yüksek' bir kavrayışta derecelendirilmesi Aydınlanma Çağı'na kadar gider. Bu perspektifin hala çevreyi algılayışımız üzerinde büyük bir etkisi vardır. Kimin ve neyin duyulduğu güç ilişkileri tarafından belirlenerek, şekillendirilir. Aynı şekilde çeşitli açılardan çevremizde duyduğumuz şeylere genellikle 'kulak misafiri' oluruz. Buna karşın, zaten salgından önce de çok dikkat edilmeyen ve pandemi ile daha da az duyulan seslerden oluşan bir alternatif ses düzeni sunmaya karar verdik. Bilginin ve duyulmayan seslerin bir parçası olan bu ses kolajı, duyulmayan ve cılız olan sesleri pandemi sürecinde dinlemeye ve kendi alışkanlıklarımızı yansıtmaya yönelik değişim için bir başlangıç noktasıdır.

TRANSKRİPSİYON

Kuş sesleri

Metro sesleri

KATLEEN

Sanki başka bir dünyadan gelen bir şey gibiydi. Biliyorsun işte, tuvalet kağıdı, karantina... Çoğunluk bunun gerçekten de yaşadığına inanmadı.

ÖNDER

Korona'yı muhteşem verimli bir hale getirdim diyemem ama videolar çektim birkaç ay boyunca. Sabah dörtte dışarı çıkıp gün doğumunda ya da sekize dokuza kadar en efsane altın ışıkta böyle bir motivasyonla bir sürü şey yaptım.

Market sesleri

MEHMET

Pazar kapandı tabi o dönem. Sadece yiyecek ve içecek satanlar işlerini devam ettirebildi onun dışında benim gibiler için bitti dolayısıyla gelirim sıfıra düştü. Neyse ki kenarda bir birazcık param vardı ve bütün gün evde oturunca çok fazla bir şey de harcamıyorsun. O yüzden idare edebildim.

Metro sesleri

JOHANNA

Elbette tüm serbest çalışanlar için olduğu gibi bir devlet yardım fonu vardı. Ama tabi, sadece Almanya'da yaşayanlar ya da burada kayıtlı olup sigorta numarası olan insanlar bu yardımı alabilirler. Bizim sektörümüzde her nasılsa, sosyal sistemden dışlanan inanılmaz sayıda insan var. Ve bu insanlar herhangi bir yerden destek alamadılar ve işlerine illegal devam etmek zorundalar.

Trafik ve ambulans sesi

JOHANNA

Benim çok aktif olduğum bir derneğimiz var. Bu insanlar için bu dernekte acil durum fonu oluşturduk.

Ve neredeyse 150.000€ dağıttık. 500.000€ dağıtmamız gerekiyordu ancak bu rakama henüz ulaşamadık.

Market sesleri

KATLEEN

Artık eğitim veremiyordum. İşimi kaybettim. 23 yıldır çocuk sirkinde dans eğitimi veriyordum. Daha sonrasında Lichtenrade'de bir okulda çalışıyordum. Bu da gitti. Çünkü 71 yaşındayım ve kendimi riskli bir konuma ne yazık ki atamam.

Kuş sesleri

ÖZGE

Beni en çok endişelendiren durum finansal durum oldu. Ayrıca her şeyin dijital olması. Online olanlar yerine kişisel karşılaşmalara değer veriyorum. Ayrıca çok yorucu olduğunu düşünüyorum. Bu yüzden bu yalnızlığın, izolasyonun ve sürekli evde olmak gerçekten fark edilir. Biraz daraldım. Ama artık bu konuda daha fazla endişelenmiyorum çünkü bu böyle. Çoktan kabullenildi.

Müzik

MEHMET

Üç ay hapiste yattım. İki kere de meditasyon kampına gittim. 10'ar günlük hiç konuşmama meditasyonu, bilmiyorum duydunuz mu? 10 gün boyunca hiç konuşmuyorsun yani tamamen bambaşka bir ritimde. Bir an kendimi onun gibi bir şeyle daha karşılaşmış gibi düşündüm. Hapis, çıkamıyorsun, sosyalleşemiyorsun, konuşamıyorsun vs. Bununla birlikte eski bir silahı çıkarmışım gibi düşündüm.

ÖNDER

Türkiye'de ya da korona öncesinde evde tek başıma vakit geçirmeyi hep seven birisi oldum. Ama her zaman o şansın olduğunu bilmek çok güzel bir şey. İstersen dışarı çıkıp sosyalleşebilirsin ya da bir arkadaşına katılabilirsin ve orada iyi vakit geçirebilirsin. Tabi bunların olmaması kötü. Dört duvar arasında her gün aynı rutinleri yapıyoruz ve bir yerden sonra karanlık, soğuk ve kötü bir kış.

Noel sesleri ve çanlar

JOHANNA

Şu anda içinde olduğumuz ikinci karantina birincisinden çok daha kötü. Her yer karanlık ve sayılar çok yükseliyor. Tüm dünya pandemiyi yaşıyor, her şey berbat ve Tanrım nereye gidiyoruz? Yakın çevremdeki kaç kişinin depresyona girdiğini şimdi anlıyorum. Bunu daha önce bu kadar farketmemiştim. Bu anlamda Korona yakıcı bir ayna.

Süpermarket sesleri

ÖZGE

Kimseye ulaşamadım. Bazıları korona sürecinde, bazıları genel olarak yapmayı bıraktı. Haftalar randevular için beklemekle geçti. Ve irrasyonel bir korku geliştiriyorsun: Ya çok geçse? Gerçekte ilaç ile olan kürtajda sonsuza dek zamanın yok. Bu dokuzuncu haftaya kadar mümkün ve bazı doktorlar için bu süre daha da az. Tabiri caizse bir son tarihi vardı.

Tramvay sesleri

ÖZGE

İzolasyondan, yalnızlık hissinden, bir rutinin olmamasından dolayı bu her halukarda oldukça yorucu ve depresyonu büyük bir derecede negatif etkiliyor. Benim içinse hamile kalıp, kürtaj yaptırmak depresyonumu oldukça körükledi. Sonrasında da depresif bir aşamadaydım. Yeni bir yöntemle stresle nasıl başa çıkabileceğimizi öğrenmeliyiz. Bunun için yardım almak, konuşabilmek çok daha önemli. Bu sadece bir kesişim, tüm bunların arasında kürtaj zaten bir tabu konusu sonrasında da korona. Tüm bunlarla birlikte inanılmaz zor bir durum.

Tramvay sesleri

KATLEEN

Amerika'daki durumdan dolayı tabi ki de yakınlarım için endişeliyim. Neyse ki onların hiçbiri hasta olmadı ve onların hasta olmaması için dua ediyorum. Akrabalarımın ikisi California'da. Yangınlar gibi birçok problem yaşanıyor. Amerika'da her şey bir kabus gibi özellikle de California. Ve bu durum elbette beni incitiyor ve onlar için endişeleniyorum. Bu soruyu sorduğunuz için teşekkür ederim çünkü insanların çok uzakta olmayı ve hiçbir şey yapamamayı ve sadece bazı teorilerde bulunmayı hayal edebileceğini sanmıyorum. Umuyorum ki onlar kendilerini koruyabilir.

MEHMET

Bir şekilde atlattırım gibi bir his var kendim için ama onlar yakalanırsa... Annem kalp ameliyatı oldu birkaç sene önce. En çok onlar için tabi ki endişeleniyorum. Bunun dışında bu işi kolay atlatamayacağını düşündüğüm bütün insanlar için endişeleniyorum. Ama asıl ailemi düşünüyorum.

Kuş sesleri; Yağmur ve ambulans

ÖNDER

Annem buraya gelmeyi düşünüyordu geçtiğimiz bahar. Tamam böyle on beş yıl da olmadı çikali ama insan özlüyor sonuçta. Ve gelemedi kadın. Şimdi bir daha ne zaman gelir nasıl olacak...

Kanalda sesler

MEHMET

Ya böyle bir zor bir dönemin içerisinde insanlar dayanışma duygusunu da bence geliştiriyor. Ya eski arkadaşlarım, Türkiye'deki eski arkadaşlarımla daha sık ve uzun uzun konuşma, dertleşme de arttı. Ve oradaki bağımızı daha güçlendirdi. Ben zaten buraya geldiğimden beri pek memleket özlemi çekmemiştim açıkçası. Ama Korona döneminde inanılmaz duygusallaştım. Türkçe konuşmayı özledim, eski arkadaşlarımı çok özledim. Yani hani eski arkadaşınla evinde gibi hissedersin ya...

Kanalda sesler

ÖNDER

Korona'da Age of Empires oynamaya başladık. Lisedeyken internet kafeye gittiğim arkadaşlarım ve ben. Şimdi böyle hepsi başka yerlerde yaşıyor, biri Kanada'da, biri İngiltere'de, birkaç tanesi Türkiye'de, ben buradayım falan. Geceleri oyun oynuyoruz mesela. Korona'dan önce yoktu böyle bir şey. Aynen, mesela daha az sosyalleştim aslında falan, ama başka bir sosyallik de oldu falan. Buna sosyallik, yani şimdi bunu başka bir şey de diyebiliriz tamam mı, ama bunu farklı bir sosyalleşme formu olarak anlatıyorum.

Kuş sesleri; Kürtaj eyleminde okunan yasa

ÖZGE

Korona döneminde kürtaj yapılmasının psikolojik etkileri ne duyulur ne de görülür bir durumda. Bu durumda sadece kürtajı suç saymak için bir bahane olarak psikolojik sonuçları tetiklediğini söyleyen “yaşam koruyucuları” konuşur. Ve bu tamamen saçmalık. Ama aynı zamanda, depresyonu olan ve öncesinde de stresli olan insanların stresle başa çıkmasının diğer insanlardan daha zor olduğunu görmek de önemlidir. Bu nedenle, daha da önemlisi, yardım almak için fırsatının olması ya da bunu konuşabilmek. Tüm bunlar arasında sadece bu noktada kürtaj zaten tabuyken bir de Korona. Hem psikolojik yardım hem de kürtaj için de medikal yardım. Yani bu inanılmaz derecede bir tıbbi durum, her ikisi için de, kürtaj ve psikolojik yardım. Yani, tüm bunlarla birlikte bu inanılmaz derecede zor bir durum.

Eylem sesleri: Polonya'daki kürtaj hakkı için dayanışma

JOHANNA

Bizim sektörümüzde elbette online da çalışıyoruz. Ve bazı meslektaşlarım bunu çok iyi yaptılar. Ama benim gibi buna alışık olmayan birçok insan var. Ve evde bir problemim var. Başka insanlarla birlikte bir ortak dairede yaşıyorum. Ve bu oldukça farklı bir iş, yani online oturumlar önermek, çünkü bizim işimiz fiziksel yakınlık gerektiriyor. Ve genel olarak, bilinçli bir şekilde meslek olarak bu fiziksel yakınlığı seçiyoruz. Ve ben bunu tamamen özlediğimi fark ettim. Eğer bir şekilde internette biriyle bir şey yaparsam, bir şey anlamıyorum bile. Gerçekçi bir şekilde ifade edelim ki, yaşamak için ihtiyacın olan parayı da kazanamıyorsun.

KATLEEN

Otuz sekiz fotoğraftan oluşan bir sergi hazırladım ve güzel bir açılış yaptım. Tabi korona'dan dolayı tahmin edebileceğiniz üzere çok stresliydi. Ama yapabildim ve bunun için çok mutluyum. Bazı insanlar küçük tatillere çıktılar ama bu sergiyi yapabilmek benim tatilimdi. Ayrıca performans yapma şansım oldu ve Amerika'da yazdığım bazı yazılarımı okudum. Kapanış günü Amerika'daki seçim günü olan 3 Kasım'da olacaktı ancak şu anda yaşadığımız ikinci karantinadan dolayı iptal edildi. Bu durum beni çok kızdırdı. Özellikle de Leipzig'de yirmi bin kişinin eylem yapmasına izin verilmesi. Bu adil değil.

Eylem sesleri: komplo teorilerine ve aşırı sağcılığa karşı

ÖNDER

Burası bambaşka bir ülke, zor bir ülke, kültür bambaşka ve her şey zaten çok zor dışarıdan gelen birisi için. Ve delirmeye çok müsaitsin ama korona bunu çok çok daha şiddetli hale getirdi.

Noel zamanı klişe çanları

JOHANNA

Ben politik olarak oldukça aktifim. Profesyonel derneğimizin, olumlu olarak söylemek gerekirse, üye sayısı inanılmaz arttı ve şu anda çok daha güçlü bir siyasi ağımız var. Başka bir deyişle, normal şartlar altında yapamadığımız çok şey kazandık. Tüm bunları 2021 yılına ve gelecekteki çalışmamıza taşıyacağız.

Müzik

metro sesleri

KATLEEN (şiiir)

Her zaman aynı şey

Bu bir kabus mu

Maskeli insanlar her yerde

Korkma zamanı

değil

O elleri temiz

tutmalı

Hayır bu bir kabus değil

Buna gerçeklik deniyor

Bana uygun olduğunu

sanmam Gökkuşuğı nerede

Beni diğer tarafa götürmesi için sürebileceğim

Migrantifa tarafından 6 ay sonra ırkçı Hanau katliamı için düzenlenen eylemden sesler

SONSÖZ

Yukarıda dinlediğiniz sesleri kaydedip, röportaj kayıtları gerçekleştirirken -sizin de yaptığınızı varsayarak- bir dinleme pratiğinde bulunduk. Bu pratiği gerçekleştirirken esas aldığımız nokta; bugünlerde yaşadığımız COVID-19 pandemi sürecinde ayrıcalıklı konumda olmayan veya pandemiden özellikle olumsuz olarak etkilenen insanların yaşadıklarını dinlemek ve bunu kaydedilir hale getirmektir. İnsanların bu süreçte deneyimlediklerini anlatmaları açısından onlara daha önceden belirlediğimiz konseptte bazı temel sorular sorduk ve bu soruların cevaplarını veren insanlar bu kaydettiğimiz hikayelerin anlatıcıları oldular. Dinlemek başlı başına farklı bir deneyim olmakla birlikte insanların yüksek sesle söylediklerini duymaları da onları bu deneyimin bir parçası yapıyordu –kendini dinlemek-.

Sorduğumuz tüm sorular insanların pandemi sürecinde duygu-akıl aynı zamanda çalışma koşulları anlamında nasıl bir durumda olduklarını anlamaya yönelikti. Bazı insanlar işlerini kaybetti, bazıları sağlığından yedi yirmi dört endişelenen bir konuma geldi, bazıları sevdiklerini kaybetmekten korktu... Hepimizin karşı karşıya kaldığı şey şüphesiz pandemiydi ancak insanlar bu durumdan farklı şekillerde etkilendi. Göçmen bir insan ailesini bir daha göremeyeceğinin korkusunu yaşadı veyahut ailesinden uzakta olmanın acısını. Bazı deneyimler örneğin kürtaj deneyimi bu süreçte olduğundan çok daha zor bir şekilde gerçekleşti. Hastane kapasitesinin eskisinden çok daha fazla dolu olmasından dolayı çok daha uzun bekleme deneyimleri yaşandı. Bedensel temas gerektiren bazı işler örneğin seks işçileri bu süreçte işlerini dijital platformlarda yapmak durumunda kaldı. Sanatçılar birdenbire kendilerini hiçbir şey yapamadıkları bir durumda buldu. Sosyal kontakların neredeyse sıfıra indiği bu dönemde dijitalleşen bir dünya tasvirini de görmek pekala mümkün. Buna karşın sokaklarda eylem yapan insanlar da vardı. Sokaktan, insanların olduğu alanlardan kamusal alanlardan, eylemlerden seslerle bu süreçte oluşan sesleri de izleyip, kaydettik. Röportaj yapıp, sesler kaydettiğimiz alanlar ise hem özel hem de kamusal alanlardı. Bu sesler belki daha önceden de duyduğumuz seslerdi ancak pandemi ile birlikte başka anlamlar kazandı. İnsanlık tarihinde çok sayıda ekstrem durum yaşandı ve şu anda pandemi ile birlikte bir başka ekstrem durumun içindeyiz. Sosyal varlıklar olan biz insanlar mental, duygusal ve bedenen bu süreçten etkilenmekteyiz. Kaygı, korku, panik, özlem, belirsizlik bunun yanı sıra umut, direniş ve dayanışma gibi birçok kavramı görebileceğiniz ve irdeleyebileceğiniz bu çalışmada insanların özellikle de ayrıcalıklı konumda olmayan insanların perspektifinden pandemi sürecinde yaşadıklarını görebilir ve oluşturdukları tasvire bakabilirsiniz.